

PROGRAM
Wychowawczo-
Profilaktyczny -
Szkoły Podstawowej
im. św. Jana de La Salle
w Częstochowie

OPRACOWANIE:

mgr D. Rataj
mgr M. Kołodziejska
mgr J. Jakubowska
mgr D. Lasoń
mgr A. Nejman
mgr M. Janik
mgr S. Haba

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Zgodnie z art.26 ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017r. poz.59) szkoła podstawowa od 1 września 2017r. realizuje program wychowawczo-profilaktyczny obejmujący:

- 1) treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, oraz
- 2) treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	4
1. I MISJA: SZKOŁA I OTOCZENIE PRZYJAZNE DZIECKU	4
2. II ZADANIA SZKOLNEGO PROGRAMU WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNEGO.....	5
DIAGNOZA.....	5
1. BEZPIECZEŃSTWO W DOMU	11
2. BEZPIECZNA DROGA DO SZKOŁY	11
3. BEZPIECZEŃSTWO NA WYCIECZCE, W TRAKCIE LETNIEGO I ZIMOWEGO WYPOCZYNKU	11
4. BEZPIECZEŃSTWO W SZKOLE	12
5. ŚWIADOMOŚĆ OBSZARU WŁASNEGO CIAŁA. DBANIE O SWOJE ZDROWIE.....	12
6. BEZPIECZEŃSTWO W GRUPIE	12
7. BEZPIECZEŃSTWO PSYCHICZNE.....	12
8. EKOLOGIA OSOBOWOŚCI.....	13
9. PRZYJAZNY KLIMAT	13
CELE OGÓLNE	13
CELE SZCZEGÓŁOWE	14
NARZĘDZIA BADAWCZE	18
TREŚCI OGÓLNE KIEROWANE DO KLAS 0 –III i IV- VIII	18
ZADANIA OGÓLNOSZKOLNE	21
PROGRAMOWE ZADANIA SZCZEGÓŁOWE.....	18
TREŚCI SZCZEGÓŁOWE KIEROWANE DO KLAS VII - VIII.....	21
EWALUACJA CZĘŚCI PROGRAMU DOTYCZĄCEJ PROFILAKTYKI.....	26
PROGRAM WYCHOWAWCZY.....	28

WSTEP

1. MISJA: SZKOŁA I OTOCZENIE PRZYJAZNE DZIECKU

Z chwilą osiągnięcia przez dziecko dojrzałości szkolnej i podjęcia przez nie roli ucznia, poszerza się i wzbogaca jego środowisko wychowawcze oraz zmieniają się jakościowo formy oddziaływań pedagogicznych, jakim podlega. Szkoła, pełniąc rolę miejsca, w którym dokonuje się proces nauczania – uczenia się, staje się równocześnie nowym terenem aktywności dziecka. Aktywność ta nie ogranicza się jedynie do sfery poznawczej, lecz ogarnia swym zasięgiem całokształt procesów i czynności psychicznych, całą – kształtującą się i integrującą w tym okresie życia – osobowość.

Szkoła staje się więc drugim, obok domu, środowiskiem wychowawczym, które w sposób bezpośredni wywiera wpływ na rozwój dziecka. Ważne jest, aby owo środowisko - obok wyzwalania spontanicznej ekspresji dziecka w procesie nauczania, organizowania zajęć praktycznych, kształtujących umiejętność współdziałania i współpracy, poczucia odpowiedzialności i obowiązku – stwarzało możliwości szerszych kontaktów wychowanka z różnymi środowiskami, placówkami i instytucjami oddziaływanymi w sposób pozytywny i pożądanym na dziecko.

Podstawową grupą społeczną mającą zdecydowany wpływ na całokształt rozwoju osobowości dziecka w społeczności szkolnej jest klasa. Posiada ona określoną strukturę i organizację, w której elementy formalne splatają się z nieformalnymi. Należy ona również do środowiska wychowawczego określanego mianem grupy rówieśniczej.

W całokształcie oddziaływań wychowawczych na jednostkę grupa rówieśnicza pełni niezastąpioną funkcję w procesie socjalizacji. Zaspokaja ona potrzeby społeczne, których wychowawcy, reprezentujący pokolenie dorosłych, nie są w stanie zaspokoić: potrzebę przynależności do zespołu, którego członkowie pełnią równorzędne, choć zróżnicowane, role społeczne na zasadzie „równi z równymi”, potrzebę nawiązywania kontaktów towarzyskich oraz wymiany poglądów i opinii bez udziału dorosłych. Dzięki silnej motywacji uczestnictwo w grupie rówieśniczej – w zależności od pełnionej tam przez dziecko roli – wzmacnia poczucie własnej wartości i poczucie społecznej przydatności osoby. Mechanizm socjalizacji przez przynależność do grupy rówieśniczej polega także na tym, że włączającemu się do grupy bardzo zależy na uznaniu jej członków. Na uznanie to trzeba sobie zasłużyć, podobnie jak trzeba sobie zdobyć sympatię kolegów, zachowując się zgodnie z obowiązującymi w grupie normami i sankcjami. Stąd tak ważne w profilaktyce zdrowia psychicznego, a co za tym idzie także fizycznego, jest jak najdokładniejsze poznanie grup rówieśniczych formalnych i nieformalnych w środowisku szkolnym i lokalnym. Takie zasady grupy są zgoła odmienne od tych, które obowiązują w rodzinie, gdzie najczęściej akceptuje się dziecko i darzy uczuciem bez względu na to, jak dalece na to zasłużyło. Na szczególną uwagę zasługuje poznanie kar w różnych grupach, gdyż cechuje je większa bezwzględność niż kary wymierzane przez rodziców i nauczycieli. Najbardziej dotkliwą karą jest odrzucenie dziecka

przez kolegów, wyizolowanie z grupy. W obawie przed taką sankcją członkowie grupy zachowują się często konformistycznie, nawet wbrew własnym przekonaniom. Ma to szczególne znaczenie przy doszukiwaniu się motywów działania dzieci bądź młodzieży nieletniej w sięganiu po używki, narkotyki bądź wejściu na drogę przestępczą celem podniesienia własnej wartości.

Ważną rolę w grupie rówieśniczej odgrywają normy jako system kontroli. W ich skład wchodzi: ocena zachowania osoby z punktu widzenia interesów grupy, oczekiwane formy zachowań, reakcje grupy na pozytywne z punktu widzenia grupy i negatywne zachowania i związane z tym system kar i nagród. Stąd im dogłębsze poznanie przez pedagogów bądź wychowawców zasad funkcjonowania takich grup, tym łatwiejsza diagnoza ewentualnych problemów szkolno – wychowawczych i prostszy dobór form, metod i środków pomocy.

Podsumowując niniejszy wstęp można stwierdzić, że najważniejszym punktem rzetelnej realizacji szeroko pojętej profilaktyki jest, z jednej strony poznanie poszczególnych uczniów, a z drugiej szczegółowa analiza ich uwarunkowań wychowawczych w postaci grup rówieśniczych o charakterze formalnym (np. klasa) i nieformalnym. Dziecko z jasnym i ukształtowanym systemem wartości, umięjące zwrócić się o pomoc w sytuacjach trudnych, czyli ufające dorosłemu to podstawa skutecznego wychowania i przeciwdziałania faktycznym i teoretycznym zagrożeniom płynącym z najbliższego otoczenia, szkolnego lub nieformalnego.

Zdrowie psychiczne jest fundamentem dbania o zdrowie fizyczne, stąd szczególna jego rola w procesie szeroko rozumianej profilaktyki.

Należy jednak uwzględnić wiek ucznia i w zależności od etapu jego rozwoju dostosować odpowiednie oddziaływania profilaktyczno – wychowawcze.

2. ZADANIA SZKOLNEGO PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO.

1. Założenia ogólne.

Zgodnie ze wskazaniem działalność wychowawczo-profilaktyczna w naszej szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- 1) **fizycznej** - ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
- 2) **psychicznej** - ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych

ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;

- 3) **społecznej** - ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
- 4) **aksjologicznej** - ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Szkoła prowadzi systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły. Działalność ta odbywać się będzie w formie pogadarek, zajęć warsztatowych, treningów umiejętności, debat, szkoleń, spektakli teatralnych, festynów, a także w innych postaciach uwzględniających wykorzystywanie aktywnych metod pracy.

2. Zadania:

- 1) budowanie postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia;
- 2) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu;
- 3) wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną;
- 4) rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej;
- 5) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami;

3. Cele szczegółowe:

Uczeń naszej szkoły:

- (-) jest życzliwy, dostrzega potrzeby drugiego człowieka,
- (-) udziela pomocy rówieśnikom,
- (-) szanuje ludzi i respektuje ich prawa,
- (-) jest tolerancyjny wobec drugiego człowieka;
- (-) jest odpowiedzialny,
- (-) potrafi rozwiązywać konflikty,
- (-) potrafi sobie radzić z trudnymi uczuciami (złość, gniew, strach),
- (-) jest asertywny,
- (-) potrafi komunikować się z innymi, dyskutować, bronić i uzasadniać własny punkt widzenia,
- (-) godnie reprezentuje szkołę na zewnątrz,
- (-) kieruje się miłością do Ojczyzny, poszanowaniem dla polskiego dziedzictwa kulturowego przy
jednoczesnym otwarciu na kultury Europy i świata,
- (-) czuje się bezpiecznie w swoim środowisku szkolnym,
- (-) odróżnia dobro od zła,
- (-) dba o higienę osobistą, estetykę ubioru, pomieszczeń,
- (-) może rozwijać swoje zdolności i zainteresowania, być kreatywnym.

4. Model absolwenta.

Absolwent jest:

- 1) **aktywny**: posiada zainteresowania, pasje jest twórczy, wykazuje się samodzielnością, ciekawy świata, korzysta z różnych źródeł informacji, wykorzystuje zdobytą wiedzę;
- 2) **odpowiedzialny**: umie samodzielnie rozwiązywać problemy, podejmuje działania i przewiduje ich konsekwencje,
- 3) **otwarty**: potrafi uważnie słuchać, rozmawiać umie współpracować w grupie, prezentuje swój punkt widzenia i szanuje poglądy innych;
- 4) **optymistą**: pozytywnie patrzy na świat, lubi siebie i innych;

- 5) **tolerancyjny**: szanuje inne rasy i nacje oraz ich poglądy, jest wrażliwy na potrzeby drugiego człowieka,
- 6) **świadomy swoich praw i praw innych ludzi**: zna swoją wartość, swoje prawa, zna i respektuje prawa innych.

5. Diagnoza sytuacji wychowawczej.

Każdego roku przeprowadzana jest diagnoza środowiska, analizuje się potrzeby i zasoby szkoły z obszaru wychowania i profilaktyki w szkole na podstawie:

- 1) badań ankietowych skierowanych do rodziców na temat oczekiwań rodziców w realizacji treści profilaktycznych i wychowawczych,
- 2) spostrzeżeń wychowawcy na temat klasy,
- 3) analizy stanu wychowania w szkole:
 - (-) obserwacji bieżących zachowań uczniów na terenie szkoły, analiza uwag wpisanych do dziennika,
 - (-) sprawozdań półrocznych opracowanych przez wychowawcę.

W wyniku diagnozy i ewaluacji programu wychowawczo -profilaktycznego wyłoniono następujące obszary problemowe:

- 1) brak motywacji do nauki;
- 2) niskie potrzeby edukacyjne:
 - (-) niewystarczająca komunikacja interpersonalna w relacji uczeń – uczeń;
 - (-) w niektórych przypadkach nierespektowane są przez uczniów normy społeczne, tym zachowania agresywne uczniów;
 - (-) niska frekwencja uczestnictwa rodziców w spotkaniach ze specjalistami
 - (-) niedostateczne przedstawianie uczniom problematyki praw dziecka Prawa, a także zagadnień związanych z cyberprzemocą (sprawozdania wychowawców, dokumentacja pedagoga),
 - rozszerzyć działania na rzecz profilaktyki uzależnień, przemocy, otyłości (sposrozeżenia pedagoga, wychowawców, analiza wyników ankiet).

6. Kryteria efektywności.

1. Wszyscy uczniowie naszej szkoły są poddani oddziaływaniom tego programu.
2. Wszyscy nauczyciele realizują *Program Wychowawczo - Profilaktyczny*, a w szczególności nauczyciele wychowawcy uwzględniają jego treści podczas planowania i realizacji klasowych planów pracy.
3. Rodzice uczniów naszej szkoły znają i akceptują program oraz czynnie współpracują przy jego realizacji.

W szkole pamiętamy o tym, aby dawać uczniom zachętę, uczyć się śmiałości, w pełni je aprobować. Uczniowie mogą uczyć się lubić samych siebie. Często słyszą słowa uznania, uczą się stawiać sobie cele. Wychowywani są w poczuciu bezpieczeństwa. Uczą się ufać sobie i innym. Otaczani rzetelnością i uczciwością uczą się, czym jest prawda i sprawiedliwość. Dzieciom, które mają trudności w nauce, potrzebne jest nasze zrozumienie i wsparcie.

7. Zadania i obowiązki podmiotów realizujących program.

1) Dyrektor szkoły:

- a) dba o prawidłowe funkcjonowanie szkoły, o poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły, o kształtowanie twórczej atmosfery pracy w szkole,
- b) wspiera finansowo i organizacyjnie działania profilaktyczne w środowisku szkolnym,
- c) stwarza warunki do prawidłowej realizacji Konwencji Praw Dziecka oraz umożliwianie uczniom podtrzymywania poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i religijnej,
- d) kontroluje wypełnianie przez uczniów obowiązku szkolnego,
- e) organizuje szkolenia dla nauczycieli,
- f) dba o zapewnienie bezpieczeństwa na terenie szkoły;

2) Psycholog szkolny:

- a) ma obowiązek niesienia wszechstronnej pomocy dzieciom,

- b) ma obowiązek ścisłej współpracy z Policją, sądem dla nieletnich,
- c) diagnozuje problemy wychowawcze,
- d) poprzez działania wychowawcze kształtuje wśród uczniów i rodziców świadomość prawną w zakresie ponoszenia konsekwencji za popełniony czyn,
- e) doskonalą swoje kompetencje w zakresie wychowania i profilaktyki;

3) Nauczyciel:

- a) ma obowiązek reagowania na przejawy u dzieci niedostosowania społecznego,
- b) wspiera swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów,
- c) udziela pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych, w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów,
- d) odpowiada za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole i poza jej terenem
- e) świadczy pomoc psychologiczno - pedagogiczną w bieżącej pracy z uczniem;

4) Wychowawca klasy:

- a) prowadzi we współdziałaniu z pedagogiem szkolnym szkolenia i konsultacje dla rodziców,
- b) dąży w swojej pracy do integracji zespołu klasowego, sprawuje opiekę wychowawczą nad powierzonymi mu uczniami szkoły poprzez tworzenie warunków wspomagających ich rozwój i przygotowują uczniów do życia w rodzinie i w społeczeństwie,
- c) poznają warunki życia i nauki swoich wychowanków,
- d) uczą pozytywnego myślenia i stawiania na sukces poprzez rozwijanie poczucia własnej wartości,
- e) realizują w toku pracy wychowawczej treści i cele programowe programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły,
- f) koordynują pomoc psychologiczno - pedagogiczną w swojej klasie;

5) Rodzice:

- a) współdziałają z nauczycielami i wychowawcą w sprawach wychowania i kształcenia dzieci,
- b) dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego swoich dzieci.

DIAGNOZA

Wraz z postępowaniem cywilizacji wzrasta liczba nieszczęśliwych wypadków oraz niekorzystnych zdarzeń. Dzieci i młodzież coraz częściej współuczestniczą w sytuacjach zagrożenia, patologii, występujących w środowisku społecznym.

Dostrzegając problem, dokonaliśmy diagnozy środowiska oraz potrzeb naszych uczniów pod względem bezpieczeństwa powszechnego.

Zgromadzone wyniki badań, dotyczące uczniów naszej szkoły, po przeanalizowaniu przedstawiają się następująco:

1. BEZPIECZEŃSTWO W DOMU

Dzieci pomiędzy 6 a 15 rokiem życia przejawiają dużo samodzielności w wykonywaniu czynności samoobsługowych, wdrażane są do pomocy w wykonywaniu prac domowych. Rodzice coraz częściej pozwalają dzieciom na uczestniczenie w pracach domowych. Dzieci w tym wieku często pozostawione są w domu bez opieki dorosłych na krótszy, bądź dłuższy czas w ciągu dnia. Charakteryzują się również wielką chęcią odkrywania otaczającej rzeczywistości. W związku z tym narażone są na wiele sytuacji niekorzystnych, bądź też zagrażających ich zdrowiu. Powinny więc być uczone bezpiecznego przebywania i funkcjonowania w domu, mieszkaniu.

2. BEZPIECZNA DROGA DO SZKOŁY

Dzieci i młodzież coraz częściej są aktywnymi uczestnikami ruchu drogowego. Przekraczają jezdnię, poruszają się w pobliżu dróg, jezdni, przejazdów kolejowych. Są uczestnikami mechanicznego ruchu drogowego, korzystając z przejazdów środkami komunikacji miejskiej, bądź też są pasażerami samochodów osobowych. W wieku 10 lat przystępują do egzaminu na kartę rowerową i upoważnieni są do poruszania się po jezdni. Człowiek w konfrontacji z pojazdem mechanicznym ponosi zawsze uszczerbek na zdrowiu, w związku z tym już w oddziale przedszkolnym dzieci realizują program wychowania komunikacyjnego.

3. BEZPIECZEŃSTWO NA WYCIECZCE, W TRAKCIE LETNIEGO I ZIMOWEGO WYPOCZYNKU

W trakcie całego roku szkolnego organizowane są wyjścia na spacer, wycieczki krajoznawcze, wyjazdy na zielone szkoły, zimowiska i kolonie letnie. Organizatorzy i uczestnicy zapoznają się z zasadami bezpiecznego podróżowania, zwiedzania i wypoczywania.

4. BEZPIECZEŃSTWO W SZKOLE

Uczniowie i pracownicy spędzają na terenie szkoły większą część dnia. Pomieszczenia klasowe, pracownie powinny mieć opracowane regulaminy bezpiecznego w nich przebywania i uczenia się. Dzieci korzystają ze świetlicy, jadalni, pracowni komputerowej, sali gimnastycznej, poruszają się po korytarzach szkolnych, przemieszczają się pomiędzy budynkami, spędzają czas w ogrodzie szkolnym.

Należy przedstawić uczniom i pracownikom zasady korzystania z pomieszczeń i terenów szkolnych oraz drogi ewakuacyjne.

5. ŚWIADOMOŚĆ OBSZARU WŁASNEGO CIAŁA. DBANIE O SWOJE ZDROWIE

Człowiek powinien ogólnie znać budowę swojego ciała, wiedzieć jakie procesy w nim zachodzą, uświadamiać sobie korzystne i niekorzystne czynniki wpływające na jego rozwój i zdrowie.

6. BEZPIECZEŃSTWO W GRUPIE

Szkoła jako zbiór różnych grup formalnych (klasowych, rówieśniczych) i nieformalnych musi za pomocą różnych metod i form badań socjologicznych umieć wyodrębnić główne normy przyjęte przez grupy i tak ukierunkować proces wychowawczy skierowany zarówno na jednostki szczególnie o charakterze przywódczym, jak i na zespoły, aby interesy i oczekiwania tych grup były zgodne ze wzorem zachowań i postaw w ogólnie przyjętym systemie wychowania chrześcijańskiego. Istnienie stabilnych i uznawanych przez liderów grup i ich członków norm i wartości humanistycznych daje warunki zwiększające odporność dzieci na czynniki ryzyka.

7. BEZPIECZEŃSTWO PSYCHICZNE

Zaspokajanie podstawowej potrzeby psychicznej jaką jest miłość w rozumieniu akceptacji, uznania, przynależności, np. do rodziny, wzajemnego szacunku, daje podstawę do odrzucenia czynników destrukcyjnych.

Aby uczeń mógł dostrzec istnienie tej miłości, niezbędny jest wzorzec nauczyciela postępującego zgodnie z duchem nauczania św. Jana de La Salle:

„Prawdziwy nauczyciel – wychowawca to ten, co przedłuża we współczesności działanie Jezusa Chrystusa, głosząc Jego prawdę (...) i w Nim odkrywa godność dziecka, program i cele wychowania, ideał osobowości”.

Obok wysokich kwalifikacji moralnych nauczycieli, gwarantami bezpieczeństwa psychicznego jest kochający dom oraz zbieżność oddziaływań wychowawczych domu i szkoły.

8. EKOLOGIA OSOBOWOŚCI

Obok ochrony środowiska szczególnie należy przeciwstawić się zaśmiecaniu człowieka zanieczyszczeniami fizycznymi (nikotyna, środki odchudzające i psychoaktywne), psychicznymi (przemoc, kłamstwo, nienawiść), moralnymi i duchowymi (naiwne przekonanie o najwyższej wartości pieniądza, okrutne ideologie promowane przez multimedia).

9. PRZYJAZNY KLIMAT

Dziecko powinno wzrastać w atmosferze wiary, że pochodzi od Kogoś większego niż on sam, powinno uczyć się od Boga sztuki życia w miłości i w prawdzie; wśród wrażliwości moralnej odróżniającej zachowania krzywdzące od zachowań prowadzących do rozwoju i satysfakcji. Powinno uczyć się jak radzić sobie bez agresji w sytuacjach trudnych.

CELE OGÓLNE

Cel główny: Przeciwdziałanie zjawiskom niekorzystnym, patologicznym występującym w środowisku, pobudzającym dzieci do sięgania po środki psychoaktywne.

Profilaktyka, czyli zapobieganie ma na celu takie oddziaływanie pedagogiczne, w którym wychowanie, samowychowanie, praca opiekuńczo – wychowawcza, proces nauczania – uczenia się jest skierowany na ukształtowanie harmonijnej osobowości dziecka w oparciu o system wartości humanistycznych i chrześcijańskich.

Realizacja treści programu „Profilaktyka” w szkole podstawowej ma w szczególności na celu:

1. Wzmacnianie czynników chroniących:
 - silna więź emocjonalna z rodzicami
 - regularne praktyki religijne
 - poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów społecznych
 - zainteresowanie nauką szkolną poprzez stosowanie nowoczesnych i nowatorskich metod i form pracy
 - przynależność do pozytywnej grupy rówieśniczej
 - bezpieczna, ciepła atmosfera w szkole
 - ograniczanie zachowań agresywnych

- wzbudzanie poczucia odpowiedzialności za zdrowie własne i innych
 - wzajemne poznanie i budowanie zaufania
 - wzmacnianie poczucia własnej wartości
 - nauka zachowań asertywnych
 - propagowanie zdrowego stylu życia
2. Redukcja czynników ryzyka.
- wskazywanie na szkodliwość używek ze szczególnym zwróceniem uwagi na środki psychoaktywne (narkotyki, leki)
 - ukazywanie konsekwencji wczesnej aktywności seksualnej
 - ukazywanie sposobów radzenia sobie ze stresem bez użycia zachowań agresywnych, wulgaryzmów lub działań o charakterze przestępczym
 - poznanie sposobów oddziaływania na psychikę człowieka reklam, w szczególności papierosów i alkoholu
 - wdrażanie do mówienia „nie”; w sytuacjach negatywnego nacisku grupy

CELE SZCZEGÓŁOWE

I. Bezpieczeństwo w domu.

1. Zwracanie uwagi na niebezpieczeństwa płynące ze zdobyczy cywilizacyjnych, urządzenia elektryczne.
2. Wskazywanie w najbliższym otoczeniu miejsc niebezpiecznych.
3. Poznanie sytuacji zagrożenia płynące z przebywania w pomieszczeniu mieszkalnym:
 - Oparzenia
 - Upadki
 - Przytrzaśnięcia
 - Dostępność ostrych narzędzi
 - Skaleczenia
 - Poślizgnięcia
 - Substancje żrące, trujące, drażniące
 - Wypadnięcia z okien
4. Stwarzanie sytuacji pozwalających rozpoznawać produkty jadalne i niejadalne.
5. Poznawanie zasad postępowania w sytuacjach zagrożenia życia

II. Bezpieczeństwo w drodze.

1. Poznanie przepisów ruchu drogowego, dotyczących pieszych.
2. Rozpoznanie i właściwe interpretowanie znaczenia znaków drogowych
3. Zapoznanie z ogólnymi zasadami poruszania się po drodze w mieście, na wsi, terenie niezabudowanym.
4. Poznanie szczegółowych zasad przekraczania jezdni.
5. Uczenie zasad bezpiecznej jazdy na rowerze – znajomość podstawowych części roweru.

6. Uświadomienie niebezpieczeństwa płynącego z zabaw w sąsiedztwie jezdni, linii tramwajowej, kolejowej.
7. Poznanie zasad korzystania z podstawowych środków komunikacji miejskiej.
8. Przygotowanie dzieci do roli pasażerów samochodów osobowych oraz uczestników wycieczek autokarowych.
9. Dostarczenie wiedzy na temat zachowań wobec nieznajomych.
10. Zwracanie uwagi na bezpieczeństwo dziecka w rodzinie. Emocje rodziców i rodzeństwa i ich wpływ na rozwój psychiki dziecka.
11. Szukanie pomocy w trudnych sytuacjach i sposoby radzenia sobie z nimi.
12. Organizowanie spotkań z funkcjonariuszami ruchu drogowego.

III. Bezpieczeństwo na spacerze, wycieczce, w czasie wypoczynku zimowego i letniego.

1. Zapoznanie uczniów z regulaminami kąpielni i plażowania.
2. Poznanie zagrożenia płynącego z kąpielni w miejscach niedozwolonych.
3. Egzekwowanie zasad bezpiecznego przewozu dzieci na wycieczkach i w trakcie wypoczynku letniego i zimowego.
4. Zapoznanie z zasadami przebywania w lesie i w parku.
5. Ukazanie sposobów postępowania w przypadku zgubienia się w lesie, w terenie, mieście.
6. Stwarzanie sytuacji umożliwiających poznanie zagrożeń płynących z przebywania w zagrodzie gospodarczej i na terenie rolnym.
7. Zapoznanie z regulaminem wycieczek szkolnych i zielonych szkół.

IV. Bezpieczeństwo w szkole.

1. Opracowanie i przestrzeganie harmonogramu dyżurów na przerwie.
2. Pełnienie przez nauczycieli aktywnych dyżurów w świetlicy, na przerwie oraz w szatni.
3. Wdrażanie do bezpiecznego poruszania się po budynkach, pomiędzy budynkami, na placu szkolnym.
4. Zapoznanie uczniów i pracowników z pomieszczeniami szkolnymi zasadami bezpiecznego w nich przebywania (jadalnia, kuchnia, sala gimnastyczna, korytarze, wc).
5. Opracowanie zasad BHP dla poszczególnych pracowników.
6. Stała współpraca z policją, strażą pożarną oraz miejską.
7. Objęcie dzieci i młodzieży opieką logopedyczną, psychologiczną, gimnastyką korekcyjną, zajęciami korekcyjno – kompensacyjnymi.
8. Zapoznanie z regulaminem p/pożarowym oraz z zasadami ewakuacji dzieci z pomieszczeń szkolnych w sytuacjach zagrożenia.
9. Zapoznanie pracowników i uczniów ze sposobem korzystania z usług szkolnej służby zdrowia.
10. Unikanie zaniedbań opiekuńczych wobec dzieci i młodzieży.
11. Regularne organizowanie szkoleń BHP dla pracowników szkoły.

12. Rugowanie wszelkiego niebezpieczeństwa na terenie szkoły.
13. Obserwowanie własnych pozytywnych i negatywnych emocji.
14. Radzenie sobie z emocjami negatywnymi, ograniczenie agresji w klasie, grupie rówieśniczej.
15. Eliminowanie zachowań patologicznych i toksycznych.

V. Dbamy o swoje zdrowie.

1. Dostarczanie wiedzy na temat budowy ludzkiego ciała i procesów w nim zachodzących.
2. Propagowanie higieny ciała, pracy i wypoczynku.
3. Uświadomienie uczniom sposobów dbania o swoje zdrowie.
4. Utrwalanie dobrych nawyków, służących utrzymaniu dobrego stanu zdrowia.
5. Ukazywanie metod samodzielnego wpływania na dobre samopoczucie.
6. Budowanie zaufania do służby zdrowia.
7. Przewycięzanie lęku przed koniecznymi zabiegami medycznymi.
8. Ukazywanie skutków palenia papierosów i picia alkoholu. Nikotyna i alkohol a zdrowie człowieka.
9. Rozpoznawanie środków psychoaktywnych i leków psychotropowych.
10. Skutki używania narkotyków.
11. Wdrażanie do poszanowania zasad, autorytetów, wartości wzmacniających poczucie bezpieczeństwa.
12. Uczenie zachowań asertywnych.

VI. Bezpieczeństwo w grupie.

1. Przeprowadzenie badań socjometrycznych wyłaniających liderów klasowych i szkolnych.
2. Prowadzenie permanentnego i spójnego systemu wychowania w całości społeczności szkolnej.
3. Podjęcie konstruktywnej współpracy z przywódcami grup, mającej na celu przyswojenie przez nich pożądaných norm, wartości i postaw.
4. Prowadzenie stałej obserwacji zachowań w poszczególnych grupach formalnych i nieformalnych na terenie szkoły.
5. Ustalenie norm istniejących grup nieformalnych na terenie szkoły.
6. Stwarzanie pozytywnych grup rówieśniczych o atrakcyjnej tematyce zajęć i formach pracy (ZHP, koła zainteresowań, zespołowe gry sportowe).
7. Postrzeganie własnej wartości na tle grupy.

VII. Bezpieczeństwo psychiczne.

1. Samookreślenie relacji poszczególnych nauczycieli z uczniami
 - a) relacje o charakterze stymulatywnym
 - b) relacje rzeczowe

- c) relacje obojętne
- d) relacje konfliktowe

Zwrócenie uwagi na najkorzystniejszą formę relacji o charakterze stymulatywnym i stopniowe dochodzenie nauczyciel do tej formy pracy lecz bez stosowania form nadmiernie rodzicielskich.

2. Wypracowanie postawy nauczyciela demokratycznego, szanującego indywidualne właściwości ucznia, potrafiącego współdziałać z uczniami. Odchodzenie od postawy nauczyciela dominującego.
3. Zacieśnienie współpracy z domem rodzinnym (ustalenie wspólnego, spójnego, systemu norm postępowania; przestrzeganie podjętych postanowień).

VIII. Ekologia osobowości.

1. Systematyczne rozwijanie umiejętności i utrwalenie nawyków troski o własne zdrowie i umysł.
2. Wskazywanie czynników wpływających pozytywnie i negatywnie na zdrowie i rozwój psychiczny.
3. Rozumienie znaczenia ekologii pozytywnych myśli, słów i czynów.
4. Rozwijanie pozytywnego nastawienia do rzeczywistości.
5. Dostrzeganie wartości rodziny w życiu osobistym człowieka.
6. Pomoc w poznawaniu siebie, jako jednostki niepowtarzalnej.
7. Dbanie o rozwój szeroko rozumianego wzajemnego szacunku.
8. Dostrzeganie znaczenia takich wartości jak miłość, szacunek, tolerancja, życzliwość, odwaga, odpowiedzialność, optymizm, wytrwałość w życiu człowieka.
9. Rozumienie przyczyn negatywnych zachowań i postaw.
10. Odróżnianie realnych potrzeb od sztucznie nakręcanych, fikcyjnych potrzeb wynikających z reklam w multimedialach.

IX. Przyjazny klimat.

1. Obserwowanie i rozumienie zachowań własnych uczniów.
2. Stymulowanie rozwoju duchowego; dążenie do osiągnięcia dojrzałości duchowej (życie zgodnie z chrześcijańskimi wartościami).
3. Prawidłowy kontakt dziecka z rodzicami i rodzeństwem.
4. Rozumie znaczenie pozytywnych uczuć w rodzinie niezbędnych do prawidłowego rozwoju psychiki dziecka.
5. Uczenie się okazywania uczuć w rodzinie, grupie rówieśniczej, w otoczeniu.
6. Rozumienie konfliktów występujących w rodzinie, grupie rówieśniczej i próby rozwiązywania ich.
7. Bezinteresowna pomoc młodszym i słabszym bez irytacji i niechęci.
8. Okazywanie życzliwości i udzielanie pomocy osobom niepełnosprawnym.
9. Dostrzeganie zależności: złość rodzi złość, dobro rodzi dobro.
10. Rozumienie znaczenia ekologii pozytywnych myśli, słów i czynów.

NARZĘDZIA BADAWCZE

1. Analiza dokumentacji szkolnej w postaci:
 - dziennika wypadków
 - zeszyty uwag
 - teczki wychowawców
 - opinie wystosowane do PPPP oraz odpowiedzi wychowawców.
2. Obserwacja ; planowa, systematyczna, dokumentowana oraz przygodna.
3. Kwestionariusze.
4. Ankiety.
5. Testy.
6. Wywiad środowiskowy.
7. Metody socjometryczne dla poznania życia społecznego klasy.

TREŚCI OGÓLNE KIEROWANE DO KLAS 0 – VIII

1. Zapobieganie agresji:

- wykazywanie jej nieskuteczności poprzez uniemożliwienie osiągnięcia ważnych celów za pośrednictwem agresywnego zachowania oraz negatywne ocenianie tego typu prób;
- stwarzanie sytuacji wykazujących nieskuteczność działania agresywnego i ułatwianie osiągnięcia pożądanego sposobu ogólnie akceptowanego;
- wytwarzanie właściwych postaw społecznych oraz związanej z nimi hierarchii wartości np. postawie „kultu siły i przepychania się” należy przeciwstawić postawę koleżeństwa, życzliwości, zgodnej współpracy, pomocy słabszym;
- ukazywanie pozytywnych modeli społecznych zachowań, oddziaływania za pomocą słownego przekazu;
- chronienie dziecka przed szkodliwym wpływem modeli agresywnego zachowania (ograniczenie oglądania filmów lub widowisk telewizyjnych ukazujących obrazy agresji, zmniejszenie lub uniemożliwienie czytania książek o podobnej tematyce);
- komentowanie i chronienie przez dorosłych scen agresji eksponowanych przez masmedia z punktu widzenia systemu norm moralnych akceptowanych w kulturze chrześcijańskiej;
- zainteresowanie dziecka audycjami telewizyjnymi, filmami ukazującymi pozytywne modele zachowań;

- permanentne, cierpliwe negowanie postaw agresywnych przez wychowawców wraz z podkreślaniem dobrych stron dziecka i ograniczeniem wad i braków;
- zniesienie blokady potrzeby samodzielności spowodowanej licznymi zakazami i nakazami ze strony dorosłych;
- uczenie asertywności i umiejętności podejmowania mądrych, dojrzałych decyzji; uczenie otwartości, tolerancji i umiejętności precyzowania własnych opinii.

2. Promowanie zdrowia fizycznego poprzez:

- zdobywanie wiedzy o zdrowiu, rozumienie jego uwarunkowań, ryzyka związanego z zachowaniami własnymi i innych;
- kształtowanie umiejętności radzenia sobie, samoopieki i opieki nad innymi;
- korygowanie wad postawy, słuchu, wzroku, mowy;
- stymulowanie harmonijnego rozwoju percepcji wzrokowej, słuchowej, rozwoju motorycznego i manualnego jako podstawa do uniknięcia niepowodzeń szkolnych;
- dostarczanie przez edukację informacji o szkodach powodowanych przez środki psychoaktywne dotyczących nie tylko zdrowia, ale również dobytku jednostek, rodzin, społeczności;
- działania mające na celu ukształtowanie ucznia o silnej osobowości, potrafiącego odróżnić dobro od zła, wierzącego we własne siły, umięjęcego odmówić używania narkotyków, alkoholu czy palenia papierosów;
- podjęcie działań informujących rodziców o tym, jak chronić dziecko przed narkotykami, o sygnałach ostrzegawczych, gdzie szukać pomocy w przypadku podejrzenia o zażywanie przez nie narkotyków lub innych używek;
- promowanie życia bez papierosów, alkoholu, narkotyków poprzez zapoznanie uczniów ze skutkami psychicznymi i zdrowotnymi;
- ukazywanie zalet zdrowego stylu życia, w tym optymalnej diety, zalet uprawiania sportu, prowadzenia higienicznego trybu życia
- racjonalnego korzystania z multimediiów.

3. Promowania zdrowia psychicznego

- wzmacnianie poczucia własnej wartości poprzez ukazywanie jego mocnych stron;
- budowanie jasnego, zrozumiałego systemu norm i wartości opartych o podstawy religii katolickiej i umacnianego przez regularne praktyki religijne;
- wskazywanie dróg rozwiązywania problemów lub osób do których można się zwrócić o pomoc;
- wszechstronny rozwój aktywności własnej dziecka;
- ukształtowanie właściwego sposobu oceniania postępowania własnego, kolegów i innych osób;
- wyrobienie emocjonalnych i racjonalnych więzów z Bogiem, Ojczyzną i ideą pokojowego współistnienia i współpracy;

- rozbudzenie potrzeby dalszego kształcenia i samokształcenia oraz rozwijania swoich pasji i zainteresowań przez dziecko
- wdrażanie do umiejętności wyboru odpowiednich do wieku treści z sieci Internet.

ZADANIA OGÓLNOSZKOLNE

Lp.	Zadania do realizacji	Sposób realizacji	Termin	Odpowiedzialny
1.	Zapewnienie uczniom ciągłej opieki ze szczególnym uwzględnieniem przerw i zajęć świetlicowych	Opracowanie harmonogramu pełnienia dyżurów przez nauczycieli w świetlicy i w czasie przerw	wrzesień	Dyrekcja
2.	Powołanie zespołu BHP lub Komisji Bezpieczeństwa i Wychowania	W skład zespołu, wchodzi wychowawcy, pielęgniarka, dyrekcja szkoły, niezależny pracownik BHP	sierpniowa rada pedagogiczna	Dyrekcja
3.	Opracowanie zasad ewakuacji uczniów i pracowników szkoły w sytuacjach zagrożenia	- nawiązanie współpracy z Komendą Straży Pożarnej w Częstochowie - przeprowadzenie 2 razy w roku ewakuacji szkoły	październik	Zespół BHP
4.	Doskonalenie zasad warunkujących bezpieczeństwo na terenie szkoły	- opracowanie regulaminów sal lekcyjnych, pracowni - zapoznanie uczniów z pomieszczeniami, w których mogą przebywać oraz z zasadami zachowania się w nich - nie dopuszczanie do zaniedbań opiekuńczych i wychowawczych	wrzesień, październik	wychowawcy, opiekunowie sal lekcyjnych, nauczyciele wych. fizycznego
5.	Podjęcie działań proedukacyjnych, mających na celu zapobieganie zachowaniom ryzykownym	- zajęcia warsztatowe dla nauczycieli - udział uczniów w zajęciach zwartych w następujących programach: „Polubić szkołę”, „Stop agresji”, „Spójrz inaczej”, „Czy pies musi ugryźć?”, - propagowanie zachowań prospołecznych - „Akademia	na bieżąco	dyrekcja, nauczyciele, goście (osoby duchowne, pracownicy Poradni, lekarze, specjaliści)

		młodego pasażera”		
6.	Podnoszenie wiedzy i umiejętności w zakresie poprawy bezpieczeństwa dzieci w domu (mieszkaniu) oraz jego otoczeniu	<ul style="list-style-type: none"> - kurs doskonalący dla nauczycieli z zakresu bezpieczeństwa powszechnego dzieci - niebezpieczeństwa płynące ze zdobyczy cywilizacyjnych - pierwsza pomoc w przypadkach zaksztuszeń, oparzeń - rola czujki przeciwpożarowej - numery telefoniczne służb ratunkowych i porządkowych - produkty jadalne, substancje niejadalne, trujące, drażniące, żrące, - używanie kasku na rowerze, łyżworolkach, deskorolkach - organizowanie spotkań i pogadanek dla rodziców 	na bieżąco	dyrekcja, nauczyciele, goście (osoby duchowne, pracownicy Poradni, lekarze, specjaliści)

PROGRAMOWE ZADANIA SZCZEGÓŁOWE

Zadanie	Forma działania	Wykonawca	Termin
Diagnoza aktualnej sytuacji wychowawczej w szkole i środowisku rodzinnym	- przeprowadzenie analizy potrzeb psychologiczno-pedagogicznych uczniów, zgromadzonych opinii i informacji oraz skierowanie ich do określonych form pracy w postaci zajęć korekcyjno – kompensacyjnych, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, zajęć logopedycznych, poradni rehabilitacyjnych i innych, w szkole i poza nią	wychowawcy	IX
	- zdiagnozowanie środowiska rodzinnego w kontekście zachowań agresywnych (słownych bądź fizycznych) oraz stosowania środków psychoaktywnych (nikotyna, alkohol, inne)	wychowawcy	IX
	- nawiązanie współpracy z pedagogami i psychologami z PPPP nr 3, dzielnicowym I Komisariatu w sprawie ewentualnych uczniów zachowujących się agresywnie bądź będącymi ofiarami agresji	dyrekcja	IX, X
	- nawiązanie współpracy z Policją, Strażą Miejską, Strażą Pożarną, lekarzem celem organizowania spotkań mających na celu ukazywanie skutków zachowań niebezpiecznych oraz promocji działań profilaktycznych	wychowawcy	IX, X

	Klasy 0 – III		
<p>Informowanie o istniejących niebezpieczeństwach i sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu. Dostarczanie wiedzy na temat radzenia sobie w sytuacjach trudnych ze wskazaniem osób, które mogą pomóc. Kształtowanie własnej wartości i umiejętności mówienia „nie” agresji i przemocy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zachęcanie do angażowania się w zabawę wszystkie dzieci, jako baza do uczenia empatii, nabywania umiejętności społecznych, pozytywnej solidarności grupowej - tworzenie klasowej rodziny wraz z ukazaniem jasnych i konsekwentnie egzekwowanych reguł nagradzania lub karania - ustalenie zasad współpracy w grupie - usystematyzowanie najważniejszych w życiu dziecka pojęć: dom rodzinny, członkowie rodziny, ich zajęcia i obowiązki, miłość i szacunek dla rodziców, nasza Ojczyzna, Bóg jako droga i sens życia - ustalenie zestawu praw i obowiązków ucznia - wdrażanie do czynnego udziału w szkolnych organizacjach ZHP, kołach zainteresowań, jako podstawa do budowania pozytywnych grup rówieśniczych - stworzenie dziecięcego słownika prawnego w oparciu o Konwencję Praw Dziecka - ukazywanie mapy przyjaciół dzieci – osób, które mogą pomóc - wdrażanie do prawidłowej oceny postępowania własnego i innych poprzez inscenizacje, scenki dramatyczne 	<p>Nauczyciele, wychowawcy kl. 0 – III Pielęgniarka Psycholog</p>	<p>cały rok</p>

	Klasy IV-VIII		
Wszechstronny rozwój ucznia	<ul style="list-style-type: none"> – wychowanie w duchu wartości chrześcijańskich poprzez kształtowanie jasnego, spójnego systemu norm i wartości – wyrabianie postaw asertywnych, proekologicznych i prozdrowotnych – nabywanie umiejętności opanowania stresu – kształtowanie postaw szacunku, życzliwości i zdrowej tolerancji oraz zdolności empatii wobec innych ludzi – dostarczanie wiedzy na temat praw i obowiązków dziecka, ucznia, dorosłego człowieka – rozwijanie umiejętności skutecznego porozumiewania się – kształtowanie umiejętności dokonywania samooceny – uczenie podejmowania decyzji wraz z konsekwencjami – dostarczenie wiedzy na temat uwarunkowań rozwoju psychicznego i fizycznego człowieka – dostarczenie podstawowych informacji o środkach uzależniających w kontekście odbierania wolności decyzji, niszczenia relacji między ludźmi, zaburzenia kontaktu z rzeczywistością – przygotowanie do samodzielnego, świadomego i odpowiedzialnego korzystania ze środków masowej komunikacji – organizowanie pozytywnych grup rówieśniczych, zapewniających rozwój pasji i zainteresowań jako alternatywa do destrukcyjnej nudy – uczenie rozmawiania z dorosłymi na temat własnych problemów, dążeń, postaw – wyrabianie umiejętności i odwagi mówienia „nie” w sytuacjach nacisku grupy bądź wybranych członków grupy, jako dowód wkraczania na drogę ku dorosłości – zainteresowanie nauką poprzez budowanie: prawidłowych relacji nauczyciel – uczeń, zaufania opartego na konsekwentnym systemie oceniania, ciekawych formach pracy, nauce dla samorozwoju a nie dla oceny. 	Nauczyciele i wychowawcy Pielęgniarka Psycholog	Cały rok

TREŚCI SZCZEGÓŁOWE KIEROWANE DO KLAS VII-VIII

I. Programowe zadania szczegółowe

1. Dotarcie profilaktyki do samych nauczycieli, jako wykładni wartości, norm i postaw kształtującej się osobowości młodego człowieka. Zastępowanie prostej perswazji i bezproblemowych nakazów autentyczną pracą z młodzieżą.

2. Określenie występowania oraz stały monitoring zachowań stanowiących tereny profilaktyczne:
 - a. Używanie substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, nikotyna, dopalacze)
 - b. Przemoc i agresja, zwłaszcza międzyrówieśnicza
 - c. Zachowania seksualne w problemowym kontekście (zakażenia chorobami przenoszonymi drogą płciową, niechciana ciąża)
 - d. Przestępczość nieletnich
 - e. Samobójstwa, wypadki (poszukiwanie ekstremalnych wrażeń)
 - f. Negatywne interakcje z mediami elektronicznymi (telewizja, komputer, gry, Internet)
 - g. Psychomanipulacja ze strony sekt i innych grup zorganizowanych

3. Ukazywanie następstw poszczególnych terenów profilaktycznych w ramach zajęć wychowawczych, oraz wszystkich zajęć edukacyjnych:

Ad. a) Izolacja, rozpad więzi społecznych, zakażenia wieloma chorobami, słabszy rozwój fizyczny, utrata pozycji społecznej, zawężenie oczekiwań i pragnień, utrata wiary, zaburzenia społeczne, utrata pracy, słabe wyniki w nauce czy sporcie, przedwczesna inicjacja seksualna, utrata wiarygodności, zachwianie rozwoju osobistego, uzależnienia.

Ad. b) Przemoc słowna – wulgaryzmy, odrzucenie przez grupę, niszczenie przedmiotów jako element odreagowania, bójki, okaleczenia, samodestrukcja, wejście na drogę przestępstwa, konflikty z prawem, rezygnacja z kariery zawodowej na rzecz przestępczej, brak bezpieczeństwa rodzinnego, rozpad więzi, osamotnienie.

Ad. c) Uczeń czy rodzic czyli niechciane ciążę, choroby weneryczne, AIDS, brak funduszy na utrzymanie poczętego dziecka i rodziny, brak wykształcenia jako przeszkoda w znalezieniu pracy, stopniowe odsuwanie się środowiska rówieśniczego, rezygnacja z młodości na rzecz koniecznej odpowiedzialności i trudnej dorosłości.

Ad. d) Następstwo wczesnej przemocy i agresji, zwłaszcza między rówieśniczej, podatność na negatywne wpływy liderów grup przestępczych i zachwyty łatwym lecz krótkotrwałym pozorem bezkarności, droga od poprawczaka do więzienia.

Ad. e) Brak umiejętności radzenia sobie z problemami, przyczyny zachowań destrukcyjnych, lęki, fobie.

Ad. f) Brak wolności, brak możliwości dokonywania wyborów postaw i zachowań, poddawanie się manipulacji marketingowej, uzależnienie od „mieć” zamiast „być”, zbijanie wrażliwości społecznej, zgoda na przemoc od wirtualnej do realnej, możliwość odebrania tej przemocy na własnej osobie, rodzinie, bliskich.

Ad. g) Utrata więzi rodzinnych, zburzenie ustalonego systemu wartości, izolacja od rówieśników, rezygnacja z własnych marzeń na rzecz sekty, zgoda na pozbawienie własnego „ja” i własnej osobowości, samozatrącenie, budowanie świata w oparciu o pozory, tymczasowe zniknięcie problemów – w konsekwencji pograżanie się w nierozwiązanych sytuacjach.

4. Określenie możliwości przeciwdziałania szkoły jako instytucji z najczęstszym z problemów profilaktycznych – uzależnienia od środków psychoaktywnych.

Problem	Możliwości działań ze strony szkoły
Łatwy dostęp do substancji, bliskość punktów sprzedaży alkoholu, posiadanie środków na zakup, obecność dealerów	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość wpływu na kontrolowanie dokumentów uprawniających do zakupu alkoholu i wyrobów tytoniowych w sklepach w najbliższym sąsiedztwie szkoły - organizacja spotkań z policją na temat zachowania się przypadku spotkania z dealerem
Lokalne tradycje związane z piciem alkoholu czy braniem narkotyków	<ul style="list-style-type: none"> - modyfikacja obyczajów poprzez organizację imprez promujących życie bez substancji psychoaktywnych
Obecność w najbliższym otoczeniu osób używających substancji (pijących, palących, biorących narkotyki lub leki) i uzależnionych od sieci Internet	<ul style="list-style-type: none"> - podjęcie decyzji o niepaleniu na terenie szkoły - uwzględnienie tematyki profilaktyki uzależnień podczas prowadzenia wywiadówek klasowych - organizowanie wyjść do lokalnych ośrodków pomocy w sytuacjach kryzysowych
Obecność osób uzależnionych w rodzinie, zagrożenie obciążeniem genetycznym	<ul style="list-style-type: none"> - sprzyjanie interwencjom zdrowej części rodziny wobec osoby uzależnionej - przeciwdziałanie przemocy wobec dzieciom
Dodatnie wartościowanie używania substancji psychoaktywnych przez dorosłych	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie odpowiednich spotkań dla całego środowiska szkoły poświęconych skutkom używania substancji
Pozytywne oczekiwania dziecka co do	<ul style="list-style-type: none"> - prezentacja różnych programów

efektów „brania”	<p>profilaktycznych poświęconych substancjom:</p> <p>„Nikotyna, alkohol, narkotyki. Profilaktyka uzależnień”, „Dziękuję nie piję, nie palę, nie biorę. Profilaktyka uzależnień”</p> <p>- organizowanie spotkań z pracownikami Monaru i innych instytucji zajmujących się profilaktyką uzależnień</p>
Konflikty w rodzinie	- organizowanie spotkań z rodzicami wraz z propagowaniem życia bez przemocy
Słabe wyniki w nauce	<p>- poprawa jakości nauczania</p> <p>- kompleksowa praca ze słabszymi</p> <p>- wspierania pomocy koleżeńskiej</p>
Lekceważenie swej przyszłości życiowej i zawodowej	<p>- prowadzenie i popieranie ruchu olimpiad przedmiotowych i konkursów</p> <p>- włączenie rodziców do edukacji prozawodowej</p>
Bieda lub bogactwo rodziny dziecka	<p>- współpraca z opieką społeczną</p> <p>- zapobieganie modom nowobogackim wśród dzieci</p>
Grupa rówieśnicza praktykująca branie substancji uzależniających	<p>- identyfikacja grup subkulturowych i praca z ich członkami</p> <p>- popieranie rozwoju pozytywnych grup rówieśniczych: sport, harcerstwo, oaza, turystyka, koła zainteresowań</p>
Brak podstawowych umiejętności społecznych	- stosowanie programów psychoedukacyjnych

	- wdrażanie młodzieży do organizowania życia szkoły (imprezy szkolne)
Wczesna inicjacja w zakresie używania środków psychoaktywnych	- profilaktyka przed wycieczkami szkolnymi, zielonymi szkołami, itp.
Brak wiedzy o działaniu substancji i konsekwencjach używania	- psychoedukacja podczas zajęć prowadzona przez przygotowanych do tego nauczycieli

5. Tworzenie klimatu szkoły wspierającego zdrowie i bezpieczne zachowanie poprzez czynniki chroniące, czyli:

- a) Silna więź z rodzicami
- b) Zainteresowanie nauką szkolną
- c) Praktyki religijne
- d) Zakorzenie w normach i tradycjach
- e) Konstruktywna grupa rówieśnicza oraz odinstytucjonalizowanie szkoły na rzecz budowania wspólnoty, której podstawą jest godność, podmiotowość, rozumność, wolność jednostki, nauczyciela i ucznia

6. Powołanie do życia, w przypadku wystąpienia problemu, tzw. „Grupy wsparcia” pod kierunkiem psychologa lub innej osoby z udziałem liderów pozytywnych grup rówieśniczych.

7. Stworzenie skrzynki – „mam problem” – anonimowe zbieranie informacji o problemach i sytuacjach trudnych występujących w środowisku zarówno szkolnym, jak i domowym lub lokalnym.

8. Dobrowolny udział młodzieży w zajęciach WDŻ (w zależności od problemów – grup żeńskich lub męskich) z uprawnioną osobą. Ukazywanie dróg wyjścia z

sytuacji problemowych, możliwości różnych rozwiązań wyłonionych często przez samą młodzież.

II. System interwencji kryzysowej

1. Stworzenie szkolnej skrzynki zaufania
2. Przedstawienie instytucji i kontaktu z nimi w każdej trudnej sytuacji dla dziecka.
3. Ukazanie drogi wyjścia z istniejącego problemu w myśl idei „Nie jesteś sam”
4. Umieszczenie na tablicy ogłoszeń telefonów kryzysowych dla dzieci i ich rodziców typu:

PUBLICZNA PORADNIA PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNA

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

PORADNIA AA

LINIA DLA SAMOTNYCH MATEK / OJCÓW

MONAR

PORADNIA ŻYCIA RODZINNEGO I DUCHOWEJ ADOPCJI DZIECKA NA JASNEJ GÓRZE

Wybrane telefony w sytuacjach kryzysowych:

Bezpłatny Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży : 116 111

Centrum Praw Kobiet 0-22 652 01 17

Liga Kobiet Polskich – Zarząd Główny 0-22 628 92 72

Porady Obywatelskie 0-22 828-12-95

Ośrodek Informacji Środowisk Kobietych- Koniec Milczenia 0-22 622-13-26

Telefon Zaufania – Rzecznik Praw Dziecka 0 800 12 12 12

„Agape” Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy 34 32 01 456

Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie Niebieska Linia
0800 163 102

EWALUACJA PROGRAMU

1. Porównywanie agresywnych zachowań uczniów w poszczególnych miesiącach roku szkolnego w oparciu o zeszyt uwag oraz rozmowy z wychowawcami i uczniami.
2. Analiza dokumentacji wypadków na terenie szkoły oraz informacji od rodziców o wypadkach w domu.

3. Przeprowadzenie ankiety wśród uczniów, nauczycieli, rodziców dotyczącej poczucia bezpieczeństwa dzieci po realizacji programu „Profilaktyka”.
4. Zorganizowanie konkursu plastycznego pt. „Jak czuję się w mojej szkole? Jej jasne i ciemne strony”.
5. Analiza dokumentacji pedagogiczno – psychologicznej i medycznej dzieci objętych działaniami profilaktycznymi

PROGRAM WYCHOWAWCZY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ
IM. ŚW. JANA DE LA SALLE
W CZĘSTOCHOWIE

*Szkoła jest roztropnym dbaniem o dobro każdego dziecka,
które w przyszłości będzie dorosłym człowiekiem*

MISJA NASZEJ SZKOŁY

- I Wychowanie w duchu wartości chrześcijańskich
Kształtowanie umiejętności kierowania się dobrem wspólnym.
Rozwijanie wrażliwości wychowanków na potrzeby innych ludzi.
Uczenie odpowiedzialności za siebie i innych, oraz zdrowej tolerancji.
Kształtowanie postaw społecznych, patriotycznych i estetycznych.

- II Zapewnienie uczniom zdobycia rzetelnej wiedzy oraz stworzenie warunków do urzeczywistniania zainteresowań i ambicji wychowanków

- III Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa w szkole
Kształtowanie postaw asertywnych, proekologicznych i prozdrowotnych

Cel główny wychowania w szkole: **w s z e c h s t r o n n y r o z w ó j o s o b y u c z n i a**

Szczegółowe cele wychowawcze:

- I. Kształtowanie postawy szacunku, życzliwości i zdrowej tolerancji oraz zdolności empatii wobec innych ludzi:
 - 1. **Dostarczenie wiedzy na temat roli rodziny, grupy rówieśniczej w życiu człowieka (zaspakajanie potrzeb więzi międzyludzkich, kształtowanie wartości i postaw).**
 - 2. **Dostarczenie wiedzy na temat praw i obowiązków dziecka, ucznia i dorosłego człowieka.**
 - 3. **Uświadomienie znaczenia pozytywnych więzi i relacji w rodzinie i grupie społecznej.**
 - 4. **Rozwijanie umiejętności skutecznego porozumiewania się, pracy zespołowej, rozwiązywania konfliktów.**
 - 5. **Rozwijanie szacunku do szkoły, jej pracowników i zasad w niej panujących.**
 - 6. **Kształtowanie postaw i nawyków opartych na zasadach dobrego wychowania. Egzekwowanie ich w szkole, w kościele, na świetlicy, w teatrze, filharmonii itd.**
 - 7. **Dbanie o ład, porządek, punktualność, estetyczny wygląd, noszenie stroju szkolnego.**

- II. **Kształtowanie umiejętności dbania o siebie, swoje zdrowie, bezpieczeństwo i rozwój:**
- 1. Kształtowanie umiejętności dokonywania samooceny.**
 - 2. Dobrowolne podejmowanie trudu nauki; stwarzanie warunków do odnoszenia sukcesów na każdym etapie pracy ucznia.**
 - 3. Kształtowanie wytrwałości w dążeniu do osiągnięcia celów związanych z własnym rozwojem.**
 - 4. Rozbudzanie ciekawości (przeciwdziałanie lenistwu) dla wszelkiej wiedzy, ale z umiarem, by uniknąć dyletantyzmu.**
 - 5. Ponoszenie odpowiedzialności za wywiązywanie się z obowiązków szkolnych.**
 - 6. Zapewnienie możliwości rozwijanie uzdolnień i zainteresowań uczniów.**
 - 7. Kompensowanie deficytów i braków rozwojowych.**
 - 8. Dostarczenie wiedzy na temat rozwoju fizycznego i psychicznego człowieka.**
 - 9. Ukazywanie sposobów właściwego organizowania wypoczyniania po pracy.**
 - 10. Ukazywanie sposobów dbania o swoje zdrowie fizyczne, psychiczne, o rozwój duchowy i społeczny.**
 - 11. Poznanie zasad bezpiecznego zachowania się w szkole i poza nią.**
- III. **Przygotowanie do samodzielnego poszukiwania potrzebnych informacji oraz świadomego i odpowiedzialnego korzystania ze środków masowej informacji:**
- 1. Dostarczenie uczniom wiadomości na temat różnych źródeł wiedzy we współczesnym świecie.**
 - 2. Kształcenie umiejętności korzystania z dostępnych źródeł wiedzy.**
 - 3. Przygotowanie o dokonywania oceny i wyboru informacji.**
 - 4. Uświadomienie zagrożeń, jakie niesie rozwój technologii medialnych, a właściwie niedorozwój społeczny ludzi kreujących świat w mediach.**
- IV. **Przygotowanie uczniów do podejmowania decyzji zgodnych z wymaganiami ochrony zasobów środowiska:**
- 1. Poznanie elementów przyrody i wzajemnych zależności między nimi.**
 - 2. Poznanie problemów ekologicznych wybranych regionów Polski, ze szczególnym uwzględnieniem regionu częstochowskiego.**
 - 3. Dostarczenie wiedzy na temat sposobów przeciwdziałania degradacji środowiska.**
 - 4. Kształcenie wrażliwości na zagrożenia środowiska naturalnego.**
 - 5. Przygotowanie do podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody.**

III. Przygotowanie do korzystania z dorobku kultury i dziedzictwa narodowego:

- 1. Poznanie najbliższego środowiska i specyfiki swojego regionu.**
- 2. Uczenie właściwego zachowania wobec symboli narodowych i miejsc pamięci.**
- 3. Propagowanie wartości moralnych i duchowych.**
- 4. Pielęgnowanie wartości pedagogiki lasaliańskiej.**
- 5. Korzystanie z repertuaru teatrów, kin, muzeów i innych ośrodków kultury.**

Zadania ogólnoszkolne

- 1. Propagowanie idei wychowawczych opartych na poszanowaniu wartości chrześcijańskich.**
- 2. Integrowanie społeczności szkolnej wokół jej celów.**
 - 1. Stworzenie warunków bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego uczniów na terenie szkoły.**
 - 2. Wykorzystanie systemu oceniania jako środka osiągnięcia celów wychowawczych, promowanie postępu w uczeniu się i zachowaniu, prezentowanie osiągnięć uczniów w szkole i poza nią.**
 - 3. Wspieranie samorządności uczniów.**
 - 4. Tworzenie atrakcyjnej oferty zajęć pozalekcyjnych, organizowanie imprez szkolnych.**
 - 5. Doskonalenie systemu diagnozy, profilaktyki, terapii pedagogicznej i psychologicznej.**
 - 6. Tworzenie warunków do wykorzystania zdobytych kompetencji w praktycznych sytuacjach.**

Zadania dla wychowawców klas i nauczycieli zajęć edukacyjnych

- 1. Kształtowanie postaw wychowanków wyrażających poszanowanie dla wartości chrześcijańskich.**
- 2. Uczenie odpowiedzialności za siebie i innych oraz za dobro wspólne.**
- 3. Kierowanie się dobrem wspólnym - przezwyciężanie egocentryzmu.**
- 4. Kształtowanie postaw asertywnych – rozwijanie szacunku dla siebie i innych.**
- 5. Wdrażanie do rzetelnej samooceny zachowania i postępów w nauce.**

6. **Stawianie wysokich wymagań co do dyscypliny na lekcjach i we wszystkich sytuacjach szkolnych, w których jest nieodzownym warunkiem prawidłowego funkcjonowania szkoły.**
7. **Stworzenie możliwości odniesienia sukcesu w nauce na każdym etapie podejmowanych działań.**
8. **Kształtowanie nawyków przestrzegania zasad bezpieczeństwa oraz odpowiedniego zachowania się w różnych sytuacjach w szkole i poza nią.**
9. **Diagnozowanie potrzeb zespołu i poszczególnych uczniów.**
10. **Integrowanie klasy. Wykorzystywanie potencjału grupy do wspierania jej członków.**
11. **Kierowanie uczniów na badania psychologiczne do Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej.**
12. **Uwzględnianie zaleceń specjalistów w pracy z uczniem.**
13. **Przygotowywanie uroczystości i spotkań z udziałem gości.**
14. **Organizowanie wyjść do kina, teatru, na wystawę, organizowanie wycieczek dydaktycznych, krajoznawczych i wychowawczych.**
15. **Zapoznawanie z prawami i obowiązkami dziecka, ucznia, dorosłego człowieka.**
16. **Inspirowanie pracy zespołowej na rzecz klasy i szkoły.**
17. **Współpraca z rodzicami uczniów, specjalistami w dziedzinie psychologii i pedagogiki.**
18. **Realizacja treści programowych zgodnych ze specyfiką zajęć, służąca realizacji celów wychowawczych, dostarczaniu rzetelnej wiedzy, kształceniu umiejętności i postaw.**
19. **Współpraca nauczycieli i wychowawców- realizacja strategii wychowawczej klasy, respektowanie zasad i ustaleń.**
20. **Jasne formułowanie oczekiwań wobec uczniów, dotyczące osiągnięć edukacyjnych i zachowania**

Formy realizacji programu:

- **zajęcia edukacyjne,**
- **wspólna modlitwa wszystkich klas przed rozpoczęciem pierwszej lekcji**
- **comiesięczne msze święte,**
- **spotkania rekolekcyjne,**
- **wycieczki dydaktyczne, krajoznawcze, wychowawcze, zielone szkoły,**
- **wyjścia do kina, teatru, filharmonii i innych ośrodków kultury,**
- **uroczystości szkolne i klasowe,**
- **spotkania z policjantami, lekarzami oraz specjalistami różnych dziedzin w zależności od potrzeb,**

- **współpraca z placówkami oświatowymi prowadzonymi przez Zgromadzenie Braci Szkół Chrześcijańskich w Polsce i poza granicami kraju oraz innymi szkołami katolickimi.**

Uwagi ogólne o realizacji programu

- 1. Treści *Programu wychowawczego* są realizowane przez wszystkich nauczycieli – wychowawców, nauczycieli zajęć edukacyjnych, specjalistów szkoły, kadre administracyjną i rodziców.**
- 2. W zależności od wyników diagnozy sytuacji wychowawczej w danej klasie rada pedagogiczna w porozumieniu z uczniami i rodzicami podejmuje priorytety w pracy wychowawczej na określony czas.**
- 3. Na podstawie programu wychowawczego szkoły wychowawca z udziałem uczniów planuje zadania wychowawcze dla klasy na dany rok szkolny. Podstawą do planowania działań wychowawczych są przede wszystkim potrzeby wychowanków oraz diagnoza sytuacji wychowawczej klasy. Plan wychowawczy klasy jest przedstawiony rodzicom wraz z zaproszeniem do włączenia się w realizację zadań.**
- 4. Wychowawca klasy może zwrócić się o pomoc w diagnozowaniu, planowaniu pracy oraz realizacji zadań wychowawczych do specjalistów w szkole oraz poza nią.**
- 5. Zadania wychowawcze w klasie realizują wszyscy nauczyciele uczący w danej klasie, uwzględniając specyfikę swoich zadań edukacyjnych, różnorodność form aktywności uczniów, ich potrzeby i zainteresowania**
- 6. Szczególną rolę w realizacji programu mają godziny wychowawcze. Realizując program odwołujemy się w codziennych sytuacjach do Ewangelii, dekalogu, idei chrześcijańskich.**

Kryteria ocen zachowania i ocen poszczególnych zajęć edukacyjnych znajdują się w Statucie Szkoły

Ewaluacja programu wychowawczego

Przebieg i efekty pracy w zakresie wychowania są podawane systematycznej obserwacji i ocenie.